

UČEBNÍ OSNOVY VYUČOVACÍHO PŘEDMĚTU ČESKÝ JAZYK A LITERATURA

Obsahové vymezení

Vyučovací předmět **Český jazyk a literatura** vychází ze vzdělávacího oboru Český jazyk a literatura, je tedy součástí vzdělávací oblasti Jazyk a jazyková komunikace.

Vzdělávací oblast **Jazyk a jazyková komunikace** zaujímá stěžejní postavení ve výchovně vzdělávacím procesu. Dobrá úroveň jazykové kultury patří k podstatným znakům všeobecné vyspělosti absolventa gymnázia. Jazykové vyučování vybavuje žáka takovými znalostmi a dovednostmi, které mu umožňují správně vnímat různá jazyková sdělení, rozumět jim, vhodně se vyjadřovat a účinně uplatňovat i prosazovat výsledky svého poznávání.

Vzdělávací obsah vzdělávacího oboru **Český jazyk a literatura** má komplexní charakter, ale pro přehlednost je rozdělen do tří složek: Komunikační a slohové výchovy, Jazykové výchovy a Literární výchovy. Ve výuce se však vzdělávací obsah jednotlivých složek vzájemně prolíná.

Výuka probíhá většinou ve třídách, součástí jsou krátkodobé i dlouhodobé projekty, poznávací exkurze apod.

Časové vymezení

Předmět český jazyk a literatura je realizován ve všech ročnících gymnázia. V primě, sekundě, tercii a kvartě má časovou dotaci čtyři hodiny týdně. Výuka zahrnuje jazykovou výchovu, komunikační a slohovou výchovu a výchovu literární.

Organizační vymezení

Výuka probíhá s plným počtem žáků ve třídách, ale pro zvýšení její efektivnosti, zejména v projektovém vyučování, při praktickém procvičování učiva apod. probíhá v primě a kvartě tzv. dělená hodina s polovičním počtem žáků.

Předmět Český jazyk a literatura úzce spolupracuje s následujícími vyučovacími předměty a vzdělávacími obory:

- cizí jazyky (Jazyk a jazyková komunikace)
- dějepis, výchova k občanství (Člověk a společnost)
- zeměpis (Člověk a příroda)
- hudební výchova, výtvarná výchova (Umění a kultura)
- informatika (Informační a komunikační technologie)

Do obsahu vyučovacího předmětu český jazyk jsou integrována následující průřezová témata:

1. Osobnostní a sociální výchova
2. Výchova demokratického občana
3. Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech
4. Multikulturní výchova
5. Mediální výchova

Výchovné a vzdělávací strategie

K naplnění jednotlivých klíčových kompetencí žáků nižších ročníků víceletého gymnázia směřují učitelé prostřednictvím následujících výchovných a vzdělávacích strategií:

1. kompetence k učení

- frontální, skupinová, individuální výuka
- systematická a promyšlená motivace žáků k aktivnímu přístupu k výuce prostřednictvím zadávání školní i domácí činnosti – projektů apod.
- aktivní práce žáků s různými zdroji informací

2. kompetence k řešení problémů

- prezentace vlastní práce žáků – individuální, skupinová práce
- samostatná školní i domácí práce
- účast v soutěžích a olympiádách
- hodnocení vlastní práce, práce spolužáka nebo skupiny, předávání vlastních zkušeností a poznatků

3. kompetence komunikativní

- referáty, diskuse, mluvní cvičení
- dramatická výchova – např. přednes uměleckého textu
- samostatná četba, písemné i ústní formulování vlastních čtenářských zkušeností a prožitků
- vlastní literární činnost

4. kompetence sociální a personální

- systematická práce v třídním kolektivu, ve skupinách
- diskuse v malé skupině i debaty celé třídy na rozličná témata
- výchova k sebevědomému, asertivnímu jednání žáků, schopnost sebekritiky, kritiku vytvářet i přijmout

5. kompetence občanské

- besedy, přednášky s odborníky, návštěvy kulturních akcí
- výchova k úctě k tradicím a kulturnímu i historickému dědictví, vytváření pozitivního vztahu k umění
- podpora vlastní tvořivé umělecké činnosti žáků

6. kompetence pracovní

- zadáváním úkolů a vyžadováním jejich plnění systematická výchova k základním pracovním návykům žáka

A/ Předmět: ČESKÝ JAZYK A LITERATURA

Průřezová témata

INT- integrace do předmětu

Pro – projekt – nutné uvést číslo a název projektu, např. Pro1, Den Země

P – samostatný předmět

ENVIRONMENTÁLNÍ VÝCHOVA				
Tématický okruh	PRIMA	SEKUNDA	TERCIE	KVARTA
Ekosystémy				
Základní podmínky života	ČJL, Bi – pranostiky jako součást lidové slovesnosti INT			
Lidské aktivity a podmínky života			ČJL,Bi— Robinson Crusoe	

			INT	
Vztah člověka k prostředí		ČJL, VV.- Ota Pavel: Smrt krásných srnců Pro		

OSOBNOSTNÍ A SOCIÁLNÍ VÝCHOVA				
Tématický okruh	PRIMA	SEKUNDA	TERCIE	KVARTA
Osobnostní Rozvoj	J. Rowlingová – Harry Potter INT	A. de Saint-Exupéry : Malý princ INT		ČJL, CHe – My, děti ze stanice ZOO Pro
Sociální Rozvoj	A. Lindgrenová – Pipi dlouhá punčocha INT	B. Němcová : Divá Bára INT		
Morální Rozvoj	ČJL, VV – Pohádky Pro	Letopisy Narnie INT	ČJL, VV – K.J. Erben: Kytice Pro	

VÝCHOVA DEMOKRATICKÉHO OBČANA				
Tématický okruh	PRIMA	SEKUNDA	TERCIE	KVARTA
Občanská společnost a škola			ČJL, OV – Rosten: Pan Kaplan má stále třídu rád Pro	
Občan, občanská společnost a stát				
Formy participace občanů v politickém životě				
Principy demokracie jako formy vlády				

a způsobu rozhodování				
------------------------------	--	--	--	--

VÝCHOVA K MYŠLENÍ V EVROPSKÝCH A GLOBÁLNÍCH SOUVISLOSTECH				
Tématický okruh	PRIMA	SEKUNDA	TERCIE	KVARTA
Evropa a svět nás zajímá				
Objevujeme Evropu a svět			ČJL, Z – Cestopisy Pro	
Jsme Evropané				

MULTIKULTURNÍ VÝCHOVA				
Tématický okruh	PRIMA	SEKUNDA	TERCIE	KVARTA
Kulturní diference				
Lidské vztahy				George Orwell – Farma zvířat INT
Etnický původ				
Podpora multikulturality				
Princip sociálního smíru a solidarity				

MEDIÁLNÍ VÝCHOVA				
Tématické okruhy	RECEPTIVNÍCH	ČINNOSTÍ		
	PRIMA	SEKUNDA	TERCIE	KVARTA
Kritické čtení, poslouchání a pozorování mediálních sdělení				
Interpretace vztahu mediálního sdělení a reality				ČJL, Inf – Reklama jako součást každodenního života INT
Stavba mediálního sdělení			Seznámení s různými formami literárních sdělení INT	
Vnímání autora mediálního sdělení				
Fungování a vliv médií ve společnosti				
	PRODUKTIVNÍCH	ČINNOSTÍ		
Tvorba mediálního sdělení				ČJL, Inf – Formální stránka seminární práce INT
Práce v realizačním týmu				

Tabulace učebního plánu

Vzdělávací obsah pro vyučovací předmět : ČESKÝ JAZYK a LITERATURA

Ročník: Prima

Tématická oblast (téma)	Učivo (osnovy)	Očekávané školní výstupy (kompetence)	Přesahy a vazby (mezipředmětové vztahy, průřezová témata)
JAZYKOVÁ VÝCHOVA Úvod do jazykovědy	Jazykověda a její složky, jazykové příručky, rozvrstvení národního jazyka, jeho útvary	Žák se orientuje ve složkách jazykovědy, útvarech národního jazyka -samostatně pracuje s Pravidly českého pravopisu a dalšími jazykovými příručkami	
Zvuková stránka věty	-hláskosloví -spisovná výslovnost -slovní přízvuk -čtení zdvojených souhlásek -zvuková stránka věty	Žák správně vyslovuje a čte	multikulturní výchova: -kulturní diference -toleruje ostatním odlišnou výslovnost a nářeční prvky v mluveném projevu mediální výchova: -rozvíjí schopnost kultivovaného mluveného projevu
Stavba slova	-rozbor stavby slova -slova příbuzná -střídání hlásek při odvozování -skupiny hlásek při odvozování -zdvojené souhlásky -skupiny bě-bje,pě,vě-vje,mě-mně -předpony s-, z-, v-, -předložky s, z -i/y po obojetných souhláskách, vyjmenovaná slova	Žák chápe pravopis na základě znalosti stavby slova	Cizí jazyky (AJ, NJ, FJ)
Tvarosloví -slovní druhy a jejich určování	Podstatná jména: -konkrétní, abstraktní, pomnožná, látková -obecná, vlastní jména osobní a místní-procvičování mluvnických kategorií podstatných jmen -procvičování podle vzorů Přídavná jména: -druhy přídavných jmen	Žák správně třídí slovní druhy, tvoří spisovné tvary slov ohebných a vědomě jich užívá ve vhodné komunikační situaci -správně určí mluvnické významy ohebných slovních druhů -ovládá morfologický pravopis -znalosti morfologie využívá při tvorbě psaných i mluvených projevů	

Tématická oblast prima	Učivo (osnovy)	Očekávané školní výstupy (kompetence)	Přesahy a vazby (mezipředmětové vztahy, průřezová témata)
	-jmenné tvary přídavných jmen -přídavná jména odvozená od podstatných jmen na (-ský, -ší) -stupňování přídavných jmen Zájmena: -druhy zájmen -skloňování zájmen: ten, náš, on, ona, ono, můj, tvůj, svůj, její -skloňování zájmen ukazovacích a přivlastňovacích Číslovky: -druhy číslovek -skloňování číslovek základních Slovesa: -tvary kondicionálu přítomného a minulého -opakování gramatických kategorií sloves		
Skladba	-větná stavba -věta jednoduchá a souvětí -základní větné členy Přehled rozvíjejících větných členů -přímá řeč -průběžně: syntaktický pravopis	Žák správně vyhledá a určí základní skladební dvojici ve větě -rozliší větu jednoduchou a souvětí, graficky znázorní stavbu věty jednoduché -určí rozvíjející větné jednoduché -v psaném projevu užívá znalosti syntaktického pravopisu – shody podmětu s přísudkem, interpunkce ve větě jednoduché i v souvětí, -rozlišuje přímou i nepřímou řeč, přímou řeč umí včlenit do psaného projevu	literární výchova -využití skladby v literárních textech komunikační a slohová výchova -přímá řeč ve vypravování
KOMUNIKAČNÍ A SLOHOVÁ VÝCHOVA Vypravování	– zásady vypravování, zejména v prostě sdělovacím stylu – časová posloupnost – osnova vypravování – přímá řeč ve vypravování – prožitkové čtení – komunikační a řečnické dovednosti	– žák rozlišuje jednoduché vypravování v prostě sdělovacím stylu a vypravování uměleckého stylu – stylizuje psané i mluvené vypravování podle zásad daného stylu i jazykové normy – umí sestavit osnovu vypravování, respektuje časovou posloupnost vypravování – při písemném projevu uplatňuje znalosti o přímé řeči – v mluveném projevu připraveném i improvizovaném vhodně využívá verbálních i dalších prostředků	literární výchova – ukázky vypravování v umělecké literatuře jazyková výchova – nácvik zápisu přímé řeči osobnostní a sociální výchova sociální rozvoj, morální rozvoj – rozvíjí základní dovednosti dobré komunikace

Tématická oblast prima	Učivo (osnovy)	Očekávané školní výstupy (kompetence)	Přesahy a vazby (mezipředmětové vztahy, průřezová témata)
Popis	<ul style="list-style-type: none"> – funkce popisu – druhy popisu – popis statický i dynamický – význam popisu pracovního postupu – komunikační a řečnické dovednosti 	<ul style="list-style-type: none"> – žák rozlišuje druhy a funkce popisu v prostě sdělovacím i odborném stylu – stylizuje ústní i písemnou formu jednoduchého popisu – v mluveném projevu připraveném i improvizovaném vhodně využívá verbálních i dalších prostředků 	<p>člověk a příroda člověk a společnost – odborný článek</p>
Odborný styl	<ul style="list-style-type: none"> – práce s textem, hlavní myšlenky textu – věcné čtení – osnova, výpisky, výtah 	<ul style="list-style-type: none"> – žák využívá základy studijního čtení – vyhledává klíčová slova, formuluje hlavní myšlenky textu – uspořádá informace v textu s ohledem na jeho účel – sestaví osnovu jednoduchého odborného textu – vytvoří výpisky, popř. výtah z jednoduchého odborného textu 	<p>osobnostní a sociální výchova osobnostní rozvoj – výstupy učiva lze využít obecně ve studijním procesu žáka – formuje studijní dovednosti</p>
Zpráva a oznámení	<ul style="list-style-type: none"> – útvary prostě sdělovacího stylu – stylizace zprávy a oznámení – seznámení s publicistickým stylem – komunikační a řečnické dovednosti 	<ul style="list-style-type: none"> – žák rozlišuje zprávu a oznámení – sestaví zprávu i oznámení – rozpozná manipulativní komunikaci v masmédiích a zaujímá k ní kritický postoj – v mluveném projevu připraveném i improvizovaném vhodně využívá verbálních i dalších prostředků 	<p>mediální výchova kritické čtení a vnímání mediálních sdělení tvorba mediálního sdělení</p>
Dopis	<ul style="list-style-type: none"> – stylizace osobního dopisu – seznámení s úředním dopisem – komunikační a řečnické dovednosti 	<ul style="list-style-type: none"> – žák rozlišuje osobní a úřední dopis – stylizuje osobní dopis – rozvíjí kultivovaný písemný projev, využívá vhodné jazykové prostředky – v mluveném projevu připraveném i improvizovaném vhodně využívá verbálních i dalších prostředků 	
<p>LITERÁRNÍ VÝCHOVA</p> <p>Úvod do literatury</p>	<ul style="list-style-type: none"> – literatura a skutečnost – literatura umělecká a odborná – epika, lyrika, drama, poezie, próza, drama – ústní lidová slovesnost – návštěva knihovny – sestaví bibliografický údaj o knize 	<ul style="list-style-type: none"> – žák rozumí základním literárním druhům a formám, umí je rozlišit – rozlišuje literaturu uměleckou a odbornou – chápe pojem lidová slovesnost a umí přiřadit jednotlivé, zejména epické žánry – orientuje se ve školní i městské knihovně, v katalozích – umí vyhledat důležité informace v knihovně a jiných zdrojích 	<p>informační a komunikační technologie – práce s internetem</p>

Tématická oblast prima	Učivo (osnovy)	Očekávané školní výstupy (kompetence)	Přesahy a vazby (mezipředmětové vztahy, průřezová témata)
Mýty, báje, pověsti, pohádky	<ul style="list-style-type: none"> – lidové báje o světě – mýty antické a biblické – pověsti české a jiných národů, pověsti regionální – pohádky lidové a umělé, klasické, popř. moderní – technika čtení, prožitkové čtení 	<ul style="list-style-type: none"> – žák rozezná epické žánry – mýtus, pověst, pohádka – uceleně reprodukuje přečtený text, přiřadí jej k příslušnému žánru – formuluje ústně i písemně dojmy z četby i jiného uměleckého díla 	<p>dějepis</p> <ul style="list-style-type: none"> – staroorientální státy a antika <p>výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech objevujeme Evropu a svět</p>
Výběr z české literatury 19. století	<ul style="list-style-type: none"> – ukázky klasické české literatury: prožitkové čtení, reprodukce přečteného textu – pohádky, pověsti, povídky – balada – knižní ilustrace – drama 	<ul style="list-style-type: none"> – žák se přiměřeně orientuje v české literatuře 19. století, k autorům přiřadí správné dílo – prohloubí své poznatky o epických žánrech: pohádka, pověst, povídka – orientuje se v žánru balada – porovnává různá ztvárnění téhož námětu v literárním, filmovém, popř. dramatickém zpracování – rozpozná základní rysy výrazného individuálního stylu autora, úloha vypravěče, er-forma 	
Dobrodružná a cestopisná literatura	<ul style="list-style-type: none"> – ukázky cestopisů, děl literatury faktu: prožitkové čtení, reprodukce – motiv cesty v literatuře: epika, lyrika, drama – ukázky české i světové dobrodružné literatury – filmová tvorba pro děti a mládež, oblíbení hrdinové 	<ul style="list-style-type: none"> – žák chápe význam děl dobrodružných a cestopisných, rozlišuje uměleckou fikci – rozlišuje literaturu hodnotnou a konzumní, svůj názor doloží argumenty 	
Svět lidí a svět zvířat	<ul style="list-style-type: none"> – ukázky děl světové i české literatury – literatura pro děti a mládež – bajka – poezie 	<ul style="list-style-type: none"> – žák rozumí žánru bajka – odlišuje literaturu pro dospělé a pro děti a mládež – tvoří vlastní literární text podle svých schopností a na základě osvojených znalostí základů literární teorie – žák výrazně čte nebo přednáší umělecký text 	<p>environmentální výchova vztah člověka k prostředí</p> <p>výtvarná výchova – ilustrace, zvířata</p>
Příběhy ze života dětí a mládeže, humor v literatuře	<ul style="list-style-type: none"> – ukázky světové i české literatury s dětským hrdinou – povídky, romány – ukázky humoristické literatury – nonsensová poezie 	<ul style="list-style-type: none"> – žák rozpoznává základní rysy výrazného individuálního stylu autora – uceleně reprodukuje přečtený text, jednoduše popisuje strukturu a jazyk literárního díla a vlastními slovy interpretuje smysl díla – rozvíjí fantazii a smysl pro humor 	<p>výchova demokratického občana občanská společnost a škola</p> <p>hudební výchova</p> <p>výtvarná výchova</p>

Vzdělávací obsah pro vyučovací předmět : ČESKÝ JAZYK a LITERATURA

Ročník: Sekunda

Tématická oblast (téma)	Učivo (osnovy)	Očekávané školní výstupy (kompetence)	Přesahy a vazby (mezipředmětové vztahy, průřezová témata)
JAZYKOVÁ VÝCHOVA Tvarosloví (mluvnické kategorie)	<ul style="list-style-type: none"> – podstatná jména – přídavná jména – zájmena (skloňování jenž) – číslovky – slovesa – obtížné slovesné tvary – slovesný rod – slova neohebná – příslovečné spřežky – stupňování příslovcí – předložky, spojky – částice, citoslovce 	<ul style="list-style-type: none"> – žák správně rozlišuje a třídí slovní druhy, tvoří spisovné tvary slov – druhy slov dovede analyzovat v konkrétní komunikační situaci – ovládá morfologický pravopis – zvládá práci s Pravidly českého pravopisu 	Počítačové programy – lze využít v rámci procvičování morfologie a pravopisných dovedností
Pravopis	<ul style="list-style-type: none"> – psaní velkých písmen ve jménech vlastních – procvičování pravopisu (i-y) 	<ul style="list-style-type: none"> – žák procvičuje, prohlubuje znalost psaní velkých písmen – orientuje se v obtížných názvech 	<ul style="list-style-type: none"> – správné psaní zeměpisných a historických názvů – regionální názvy
Význam slovní zásoby	<ul style="list-style-type: none"> – slovo, věcný význam – sousloví, rčení – slova jednoznačná, mnohoznačná – synonyma – odborné názvy 	<ul style="list-style-type: none"> – žák určuje věcné významy – vysvětluje rčení v mluveném – využívá jich ve větách – pracuje samostatně se Slovníkem spisovné češtiny 	<ul style="list-style-type: none"> – využívání slov ve slohových a literárních útvarech – multikulturní výchova – učí se rozpoznávat vliv cizích jazyků na jazyk mateřský, obohacuje slovní zásobu
Slovní zásoba a tvoření slov	<ul style="list-style-type: none"> – způsoby obohacování – odvozování – skládání, zkracování 	<ul style="list-style-type: none"> – žák rozlišuje příklady z textu, dokládá způsoby obohacování slovní zásoby a zásady tvoření českých slov – rozpozná přenesená pojmenování frazémy) 	<ul style="list-style-type: none"> – historie české jazykovědy (významní jazykovědci) – vývoj jazyka – periodizace dějin literatury – žák ovládá regionální názvy

Tématická oblast sekunda	Učivo (osnovy)	Očekávané školní výstupy (kompetence)	Přesahy a vazby (mezipředmětové vztahy, průřezová témata)
Skladba	<ul style="list-style-type: none"> – pořádek slov ve větě – větná stavba, syntax – přísudek (druhy) – věta vedlejší – podmět (druhy podmětu), věta vedlejší podmětná – shoda podmětu s přísudkem – předmět, věta vedlejší předmětná – příslovečná určení, věty vedlejší příslovečné – přívlastek (typy přívlastku), věta vedlejší přívlastková – tvoření vět 	<ul style="list-style-type: none"> – žák zvládá určování základních větných členů – vyhledává rozvíjející větné členy – zvládá grafiku větných členů – rozliší hlavní a vedlejší věty (vztahy parataxe a hypotaxe) – zvládá nahrazování větných členů větami vedlejšími a orientuje se v různých typech vět 	<ul style="list-style-type: none"> – využití znalostí ve stylistice – vypravování – popis – procvičování syntaktických dovedností
KOMUNIKAČNÍ A SLOHOVÁ VÝCHOVA Vypravování	<ul style="list-style-type: none"> – zásady výstavby textu – osnova – přímá a nepřímá řeč – členění souvislé řeči (pauzy, frázování) – intonace, modulace spisovné řeči – prožitkové čtení 	<ul style="list-style-type: none"> – žák doplňuje znalosti, rozšiřuje slovní zásobu – dovede sestavit osnovu – respektuje časovou posloupnost, vystihne hlavní myšlenku textu (jednotlivých odstavců) -stylizuje vypravování v souladu s pravidly stylistiky – dorozumívá se kultivovaně, výstižně – využívá vhodné jazykové prostředky – odlišuje spisovný jazyk a nespisovný projev – dorozumívá se kultivovaně, výstižně 	<ul style="list-style-type: none"> – znalostí je využito v literární výchově formou ukázek – scénky z her, filmů – snaha o kvalitní komunikaci (monolog, dialog) mediální výchova – vnímání autora mediálních sdělení
Popis	<ul style="list-style-type: none"> – funkce popisu – popis pracovního postupu – popis uměleckých děl – líčení (subjektivní popis)využití odborných názvů – charakteristika 	<ul style="list-style-type: none"> – žák rozlišuje funkce a druhy popisu – zvládá popis uměleckých děl, pracovní postup – rozlišuje charakteristiku vnější, vnitřní – charakterizuje povahu člověka a jeho schopnosti 	<ul style="list-style-type: none"> – seznámení s výtvarnými díly a autory – využívá přirovnání přísloví, pořekadel osobnostní a sociální výchova – sociální rozvoj – lze využít zejména v charakteristice osoby

Tématická oblast sekunda	Učivo (osnovy)	Očekávané školní výstupy (kompetence)	Přesahy a vazby (mezipředmětové vztahy, průřezová témata)
Životopis	– druhy životopisu	– žák zvládá sestavení vlastního životopisu	– občanská výchova
Žádost	– typy žádosti	– žák si osvojí formulování ústní a písemné žádosti	
Výtah	– osnova – výpisek – studijní čtení	– žák zvládá zpracování výtahu z odborného textu – osvojuje si vybírání vhodných jazykových prostředků – vyhledává klíčová slova – formuluje hlavní myšlenky textu – vytváří stručné poznámky	– vyhledávání informací pro studium – texty v různých předmětech
LITERÁRNÍ VÝCHOVA V krajinách fantazie	– literární hrdina	– žák uceleně reprodukuje přečtený text – formuluje ústně dojmy – rozeznává literární žánry lyricko-epické	– světová literatura – ilustrace (výtvarná výchova) osobnostní a sociální výchova – morální rozvoj – formuje objektivní pohled na literárního hrdinu
O přátelství a lásce	– přednes vhodných literárních textů – volná reprodukce textu	– žák rozeznává prózu a poezii – epické žánry – lyrické žánry – vlastními slovy interpretuje smysl díla – seznamuje se s představiteli české a světové literatury	– možnost využít internetové vyhledávání autorů, jejich děl, vyhledávání v internetových encyklopediích mediální výchova – stavba mediálního sdělení – umožňuje využít zpravodajských informací k rozvoji komunikačních schopností
Staré příběhy	– nejstarší eposy – mýty, legendy – české pověsti	– žák rozlišuje epické žánry – mýty, eposy – pověsti – dramatické žánry – formuluje ústní dojmy z četby – porovnává různá ztvárnění téhož tématu	– dějepis (antika, starověk) výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech – Evropa a svět nás zajímá – Nejstarší písemné památky v evropském kontextu výchova demokratického občana – občanská společnost a škola

Tématická oblast sekunda	Učivo (osnovy)	Očekávané školní výstupy (kompetence)	Přesahy a vazby (mezipředmětové vztahy, průřezová témata)
Jak jsem potkal lidi	– způsoby interpretace literárních a jiných děl	– žák rozumí dílům našich a světových autorů – rozlišuje literaturu hodnotnou a konzumní	enviromentální výchova – vztah člověka k prostředí
S úsměvem jde všechno lépe	dramatizace textu	– žák se snaží rozeznat základní rysy stylu autora – formuluje dojmy z četby – zvládá základní informace o divadle, divadelních žánrech – kompozice dramatu	– dějepis (antické drama) osobnostní a sociální výchova – osobnostní rozvoj – výstupy učiva rozvíjejí komunikační dovednosti (dramatizace textu na principu dialogu, rétoriky, neverbálního sdělování)

Vzdělávací obsah pro vyučovací předmět : : ČESKÝ JAZYK a LITERATURA

Ročník: Tercie

Tématická oblast (téma)	Učivo (osnovy)	Očekávané školní výstupy (kompetence)	Přesahy a vazby (mezipředmětové vztahy, průřezová témata)
JAZYKOVÁ VÝCHOVA Úvod do jazykovědy	– obecné výklady o českém jazyce – slovanské jazyky – slohové rozvrstvení slovní zásoby – jazyková kultura	žák se seznamuje s ukázkami slovanských jazyků – rozlišuje útvary spisovného jazyka, nářečí, obecné češtiny	výchova demokratického občana – občanská společnost a škola – dějepis
Slovní zásoba	– slovní zásoba a způsoby tvoření slov – slova přejatá, jejich výslovnost a pravopis	– žák rozlišuje způsoby obohacování slovní zásoby a zásady tvoření českých slov – žák umí nahradit přejatá slova slovy domácími	multikulturní výchova kulturní diference
Tvarosloví	– procvičování probraného učiva z tvarosloví – druhy slov, tvary slov – morfologický pravopis – skloňování jmen přejatých a cizích jmen vlastních – slovesný vid	– žák určuje slovní druhy plnovýznamových a neplnovýznamových slov a využívá je ve svém projevu v gramaticky správných tvarech – žák samostatně využívá základních jazykových příruček	
Skladba	– opakování stavby věty jednoduché – druhy vedlejších vět – významový poměr mezi několikanásobnými vět. členy – významový poměr mezi souřadně spojenými větami hlavními – souvětí souřadné a podřadné – textová výstavba – syntaktický pravopis	– žák rozlišuje významové vztahy gramatických jednotek ve větě a souvětí – zvládá pravopis lexikální, morfologický a syntaktický	Rozvoj základní dovednosti dobré komunikace
	– systematizace učiva		

Tématická oblast tercie	Učivo (osnovy)	Očekávané školní výstupy (kompetence)	Přesahy a vazby (mezipředmětové vztahy, průřezová témata)
KOMUNIKAČNÍ A SLOHOVÁ VÝCHOVA	<ul style="list-style-type: none"> – charakteristika literárních postav – výklad – výtah – jednoduchá úvaha – čtení jako zdroj informací – zásady kultivovaného projevu 	<ul style="list-style-type: none"> – žák využívá poznatků o jazyce a stylu ke gramaticky i věcně správnému písemnému projevu – využívá základy studijního čtení, vyhledá klíčová slova, vytvoří výpisky nebo výtah – odlišuje v textu fakta od názorů a hodnocení – ověřuje fakta pomocí otázek nebo porovnáním s dostupnými informačními zdroji 	<p>enviromentální výchova Vztah člověka k prostředí</p> <p>mediální výchova tvorba mediálního sdělení práce v realizačním týmu</p> <p>Výtvarná výchova Hudební výchova Dějepis</p>
LITERÁRNÍ VÝCHOVA	<ul style="list-style-type: none"> – jazyk básně, básnické figury, prvky kompozice – ukázky staročeské lyriky – ukázky z tvorby významných básníků evropské i české literatury – epika – řeč autora, řeč postav – bajky, novely, povídky, romány – ukázky z tvorby významných autorů evropské i české literatury – dramatické žánry – literatura hodnotná a konzumní – interpretace, dramatizace literárních děl – adaptace literárních děl 	<ul style="list-style-type: none"> – žák uceleně reprodukuje přečtený text, popisuje strukturu a jazyk literárního díla, vlastními slovy interpretuje hlavní myšlenky – formuluje ústně i písemně dojmy ze své četby a názory na umělecké dílo – tvoří vlastní literární text podle svých schopností 	<p>enviromentální výchova Vztah člověka k prostředí</p> <p>mediální výchova tvorba mediálního sdělení práce v realizačním týmu</p> <p>Výtvarná výchova Hudební výchova Dějepis</p>

Vzdělávací obsah pro vyučovací předmět : ČESKÝ JAZYK a LITERATURA

Ročník: Kvarta

Tématická oblast (téma)	Učivo (osnovy)	Očekávané školní výstupy (kompetence)	Přesahy a vazby (mezipředmětové vztahy, průřezová témata)
JAZYKOVÁ VÝCHOVA Obecné poučení o jazyce	– skupiny jazyků – hlavně jazyky slovanské, – rozvrstvení, útvary českého jazyka – kultura jazyka a řeči, vývoj jazyka, jazykové příručky	– rozlišuje spisovný jazyk, nářečí, obecnou češtinu, – zdůvodňuje jejich užití, – pracuje s jazykovými příručkami, – seznámil se s ukázkami slovanských jazyků a rozlišuje je	Osobnostní a sociální výchova – Osobnostní rozvoj, sociální rozvoj a morální rozvoj - vztah v této oblasti k jazyku se zaměřuje na každodenní verbální komunikaci jako klíčový nástroj jednání v různých životních situacích
Zvuková stránka jazyka	– zásady spisovné výslovnosti, – přízvuk, intonace, spodoba znělosti, hlásky, souhlásky – členění souvislé řeči	– spisovně vyslovuje česká a běžně užívaná cizí slova, správně vyslovuje hlásky a hláskové skupiny, – dbá na kladení správného přízvuku u slov a vět	výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech – objevujeme Evropu a svět – český jazyk jako nezastupitelný nástroj při osvojování dalších jazyků, které jsou klíčem k dorozumění a poznávání kultury jiných národů, – cizí jazyky pak mají praktický význam pro mobilitu občanskou, vzdělávací, pracovní
Skladba	– věta jednoduchá a souvětí – větné členy, přístavek – zvláštnosti větné skladby – souvětí souřadné, podřadné a souvětí složitá podřadná – významové poměry mezi větnými členy a mezi větami v souvětích – samostatné větné členy – oslovení, vsuvka, neúplná věta, přímá řeč, nepřímá – syntaktický pravopis – pravopis lexikální a morfologický	- dovede bezpečně rozlišit věty hlavní a vedlejší, věty dvoučlenné a jednočlenné a větné ekvivalenty, určit druh vět vedlejších, má přehled o členění složitých souvětí - rozlišuje významové poměry mezi větnými členy i v souvětích, - pozná a určí samostatné větné členy a umí je používat - graficky odlišuje v textu přímou řeč	

Tématická oblast kvarta	Učivo (osnovy)	Očekávané školní výstupy (kompetence)	Přesahy a vazby (mezipředmětové vztahy, průřezová témata)
Tvarosloví	<ul style="list-style-type: none"> – druhy slov, podst. jména pomnožná, hromadná, látková, konkrétní, abstraktní – přídavná jména, druhy stupňování – zájmena – číslovky – opakování pravopisu – opakování skloňování cizích a přejatých obecných a vlastních jmen – mluvnické kategorie – opakování – přechodníky, příslovečné spřežky – tvoření slov – stavba slova, tvoření slovní zásoby a její obohacování, způsoby tvoření slov 	<ul style="list-style-type: none"> - určuje bezpečně druhy slov, bez problémů se orientuje v pravopise, umí používat ve správných tvarech přejatá slova i cizí vlastní jména - dovede ve slohových pracích používat přechodníky - rozlišuje a příklady v textu, dokládá nejdůležitější způsoby obohacování slovní zásoby a zásoby tvoření českých slov 	
KOMUNIKAČNÍ A SLOHOVÁ VÝCHOVA Vypravování	<ul style="list-style-type: none"> – zážitek vlastní, scéna z filmu, obsah knihy, vymyšlený příběh – prožitkové čtení – čtení jako zdroj informací 	<ul style="list-style-type: none"> – využívá poznatků o jazyce a stylu ke gramaticky a věcně správnému písemnému projevu a k tvořivé práci s textem nebo i k vlastnímu tvořivému psaní na základě svých dispozic a osobních zájmů 	
Popis a charakteristika	<ul style="list-style-type: none"> – charakteristika vnější a vnitřní – charakteristika literární výchovy – subjektivně zabarvená charakteristika 	<ul style="list-style-type: none"> - vystihuje povahu člověka, jeho schopnosti, zájmy, zvláštnosti – vybírá vhodné, výstižné jazykové prostředky 	enviromentální výchova <ul style="list-style-type: none"> – vztah člověka k prostředí - učí komunikovat o problémech životního prostředí - učí vyjadřovat se racionálně, obhajovat a zdůvodňovat svá stanoviska
Výklad, výtah, výpisky	<ul style="list-style-type: none"> – práce s odborným textem 	<ul style="list-style-type: none"> - využívá základy studijního čtení, vyhledá klíčová slova, formuluje hlavní myšlenky – vytváří otázky a stručné poznámky, výpisky nebo výtah z přečteného textu – samostatně připraví a přednese referát 	
Úvaha	<ul style="list-style-type: none"> – představení vlastních myšlenek, názorů postojů 	<ul style="list-style-type: none"> - přednáší vhodně, jasně a smysluplně své vlastní myšlenky, postoje názory – zamýšlí se jednodušší formou nad různými problémy a písemně se k nim vyjadřuje 	

Tématická oblast kvarta	Učivo (osnovy)	Očekávané školní výstupy (kompetence)	Přesahy a vazby (mezipředmětové vztahy, průřezová témata)
Diskuse	<ul style="list-style-type: none"> – výchova k empatii – objektivní a subjektivní sdělení – zásady dorozumívání – komunikační žánry 	<ul style="list-style-type: none"> - žák zvládá zásady kultivovaného projevu, zásady dorozumívání – zapojuje se do diskuse, řídí ji – využívá zásad komunikace a pravidel dialogů 	multikulturní výchova <ul style="list-style-type: none"> – kulturní diference – učí toleranci k ostatním
Funkční styly	<ul style="list-style-type: none"> – hovorový, odborný, umělecký, administrativní, řečnický 	<ul style="list-style-type: none"> - vyhledává různé styly z učebnice, beletrie, novin, časopisů a na základní úrovni je umí používat 	mediální výchova <ul style="list-style-type: none"> – stavba mediálního sdělení, tvorba – mediálního sdělení
LITERÁRNÍ VÝCHOVA Hlavní vývojová období národní a světové literatury	<ul style="list-style-type: none"> – významní představitelé – tvořivá činnost s literárním textem 	<ul style="list-style-type: none"> – orientuje se ve struktuře literárního textu – rozumí významu a smyslu literárního textu – vybírá si hodnotnou četbu – má přehled o významných představitelích české a světové literatury – rozpoznává základní rysy výrazného individuálního stylu autora – rozlišuje základní literární druhy a žánry – formuje ústně i písemně dojmy ze své četby, návštěvy divadelního nebo filmového představení a názory na umělecké dílo – uceleně reprodukuje přečtený text 	
Drama a divadlo Poezie	<ul style="list-style-type: none"> – významní autoři českého a světového dramatu – filmová, televizní, rozhlasová tvorba – adaptace literárních děl – literatura hodnotná a konzumní - jazyk básně - soubor básnických textů - nejvýznamnější naší a světoví básníci 	<ul style="list-style-type: none"> – tvoří podle svých schopností vlastní literární text – porovnává různá ztvárnění téhož námětu v literárním, dramatickém i filmovém zpracování – vyhledává informace v různých typech katalogů, knihovnách a dalších informačních zdrojích 	Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech <ul style="list-style-type: none"> - objevujeme Evropu a svět - rozvíjí vztah k evropské a světové kultuře - prohlubuje porozumění evropským kulturním kořenům - napomáhá chápaní kulturních souvislostí a svébytnosti národních a regionálních kultur